

ISSN: 2985-2366 (Online)

วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน
Journal of Administration Management and Sustainable Development

Homepage: <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd>
e-mail: jamsdonline@gmail.com

การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม
ชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์
Transferring culture, wisdom, and cultural tourism in a multicultural society:
Tai Yai community in the Thai- Burma border area

วันสนั่น ศิริรัตน์¹, ช่อพฤกษ์ ฝิวภู², กฤติเดช จินดาภักดิ์³, ภชิส ปัทมภูวนนท์⁴, พัชรณธ์ อ่อนเขต^{5*}
Vanusanun Siriratana¹, Chorpruek Phioku², Kittidhed Chindarphad³, Pachisa Puttmapuwanont⁴,
Phatcharamon Onched^{5*}

^{1,2}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ³สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ⁴สาขาวิชาพม่าศึกษา ⁵สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

^{1,2}Public Administration Program ³Computer Technology Program ⁴Myanmar Studies Program

⁵Logistics Management Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: phatcharamon_o@kpru.ac.th

Received: February 27, 2026

Revised: March 17, 2026

Accepted: March 25, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุนภูมิวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรมบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ 2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 3. ถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ และ 4. พัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยภาคสนามและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกพิภักจุด และแบบบันทึกแผนที่ท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามใช้วิธีเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้อมูลทุนภูมิวัฒนธรรมไทใหญ่ใน 9 ประเด็น ได้แก่ ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย หัตถกรรม ประเพณี พิธีกรรม การแสดง เครื่องดนตรี และความเชื่อ มีความถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทจริงของชุมชน แม้มีการปรับเปลี่ยนตามสังคมพหุวัฒนธรรม

ที่ทันสมัยขึ้น 2. ข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลท่าสายลวด ประกอบด้วยสื่อวิดีโอแหล่งท่องเที่ยว 10 คลิป สื่อข้อมูลชาวไทยใหญ่ 9 คลิป และแผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3. มีการถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมผ่าน 5 ช่องทาง ได้แก่ งานประเพณีปีใหม่เครือไต เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ และแผนที่วัฒนธรรม 4. ได้พัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ผ้าโพกหัว เข็มกลัด และพวงกุญแจ ซึ่งเป็นต้นแบบของสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ในการผลิตที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การถ่ายทอดวัฒนธรรม, สังคมพหุวัฒนธรรม, ชุมชนชาวไทยใหญ่, ชายแดนไทย - เมียนมาร์

Abstract

The objectives of this research were to: 1. verify the accuracy of secondary data on Tai Yai culture within the multicultural society along the Thai– Burma border, 2. compile resources for tourism information specific to Tha Sai Luat Subdistrict in Mae Sot District, Tak Province, 3. creatively transmit and disseminate Tai Yai culture, and 4. develop cultural products that reflect the identity of the community. The study employed field research and qualitative research approaches, engaging a total of 119 key informants. Research instruments included forms for conducting focus group discussions, recording location coordinate, and mapping cultural tourism. Field data was analyzed using descriptive analysis, while focus group data underwent content analysis. The findings indicated that: 1. the secondary data on Tai Yai culture, encompassing nine aspects namely language, food, clothing, handicrafts, traditions, rituals, performing arts, musical instruments, and beliefs was accurate and consistent with the actual community context, despite adaptations in response to modern multicultural society, 2. cultural tourism information for Tha Sai Luat subdistrict was compiled, which includes 10 tourism video clips, 9 clips featuring Tai Yai cultural information, and 1 cultural tourism map, 3. cultural transmission and dissemination occurred through five channels, including the Tai New Year Festival, a dedicated website, Facebook, YouTube, and a cultural map, and 4. creative cultural products have been developed, such as headscarves, brooches, and keychains. These items act as prototypes of creative cultural goods and embody a body of knowledge in cultural production that distinctly reflects the community's identity.

Keywords: cultural transmission, multicultural society, Tai Yai community, Thai–Burma border

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ส่งผลให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยหดตัวอย่างรุนแรง รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงและปัญหาการขาดสภาพคล่อง ภาครัฐจึงออกมาตรการเร่งด่วนเพื่อเสริมสภาพคล่องและประคับประคองเศรษฐกิจ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินมาตรการฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2566–2570 โดยมุ่งสร้างรายได้ควบคู่กับความยั่งยืนของเศรษฐกิจฐานราก ผ่านการลงทุน การใช้จ่าย และการจ้างงานในท้องถิ่น เน้นการใช้ศักยภาพ

จากภายในประเทศ ได้แก่ วิถีไทยและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (local experience) เพื่อสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ การฟื้นฟูดำเนินผ่านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม และการนำเสนอประสบการณ์ท่องเที่ยวอย่างมีความหมาย รวมถึง การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มในตลาดเป้าหมาย พร้อมผลักดันซอฟต์แวร์ของไทยในรูปแบบ 5F ได้แก่ Food Film Fashion Fight และ Festival ตลอดจนการนำเสนอเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคผ่านเทศกาลและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566)

จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการค้า การลงทุนและการพัฒนาภูมิภาคของประเทศไทยผ่านช่องการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ ณ บริเวณด่านพรมแดนถาวรแม่สอด กิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดนอกเหนือจากการค้าการลงทุน คือการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายของสภาพพื้นที่ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และวิถีชุมชน จึงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์ และคณะ, 2565) พื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตากก็เป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะต้องผลักดันส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อเป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีสถานที่ สภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีเสน่ห์ มีวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามที่ควรมีการสืบต่อไป และเนื่องจากประชากรในเขตอำเภอแม่สอด ประกอบด้วยหลากหลายชาติพันธุ์ เช่น กะเหรี่ยง ไทใหญ่ พม่า จีน ไทยเหนือ ไทยกลาง มุสลิม ชีค อินดู มูเซอ และม้ง ซึ่งอพยพมาจากที่ต่าง ๆ และเมื่ออพยพมาอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด ก็ได้นำประเพณีของตนติดตัวมาด้วย (อนุรักษ์ พันธุ์รัตน์, 2541) การที่มีประชากรที่มีความหลากหลายจำเป็นต้องมีการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม (multicultural education) เป็นการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์ทำความเข้าใจในความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้องค์ความรู้หรือแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุขภายใต้ความหลากหลายหรือความแตกต่างทางด้านภาษาขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ศาสนาและวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการอคติหรือความลำเอียงทาง เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ผิวพรรณวรรณะ หรือเผ่าพันธุ์ (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม และอาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด, 2563)

อำเภอแม่สอด มีชาติพันธุ์ไทใหญ่ ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่อพยพมาจากเมืองตองยี ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของรัฐฉานเมื่อประมาณ 150 ปีมาแล้ว ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานครั้งแรกบริเวณตลอดลำห้วยแม่ตา และบริเวณวัดเจ็ยหลวงหรือวัดแม่ขอดหน้าด้านการตั้งหมู่บ้านของชาวไทยใหญ่ในปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 4 ชุมชน ได้แก่ 1. ชุมชนวัดหลวง เทศบาลนครแม่สอด 2. ชุมชนบ้านเหนือ บ้านแม่ตา ตำบลท่าสายลวด 3. ชุมชนบ้านใต้ บ้านแม่ตา ตำบลท่าสายลวด และ 4. ชุมชนบ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2561) และหากพิจารณาจากวิถีชีวิตอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ไทใหญ่สามารถจำแนกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย หัตถกรรม ประเพณีการทำบุญ งานรื่นเริง พิธีกรรม ศิลปะการแสดง และด้านเครื่องดนตรี (จันทกานต์ สิทธิราช และคณะ, 2564) จะเห็นได้ว่าชาวไทยใหญ่ในอำเภอแม่สอดได้มีการตั้งบ้านเรือนติดกับชายแดน มีการค้าขายระหว่างไทยกับเมียนมาร์ มีชาติพันธุ์อื่น ๆ รายล้อมมากมาย มีวัฒนธรรม อาหาร ประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งมีการพัฒนาเส้นทางที่มีความสะดวกสบาย ดังนั้นหากชุมชนไทใหญ่ในตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้รับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมก็อาจส่งผลทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย (อนุรักษ์ พันธุ์รัตน์, 2541) เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566- 2570) เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน” ในมิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย จุดหมายของการท่องเที่ยว

ที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืนเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการสร้าง ความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

จากปัญหาดังกล่าวและเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชาวไทยใหญ่การอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ ตระหนัก ถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถรักษา เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเรื่อง การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทย เมียนมาร์ ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตอัตลักษณ์ ของชาติพันธุ์ นำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำสารสนเทศนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวชุมชนพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ และดำเนินการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด และประเทศ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้อำเภอแม่สอด เป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนเพิ่มความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดตากต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหัตถ์ภูมิวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ ชายแดนไทยเมียนมาร์
2. เพื่อศึกษาข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
4. เพื่อศึกษาพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ บริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ อาศัยกรอบแนวคิดสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสามารถสังเคราะห์สาระสำคัญได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง ขนบธรรมเนียมทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นเองเพื่อการดำรงซึ่งวิถีชีวิตที่ง่ายขึ้น มีขั้นตอน แบบแผน ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ เพื่อความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ความสะดวกสบาย ต่อการดำรงชีวิต และความเป็นระเบียบเรียบร้อยต่อการอยู่ร่วมกัน และเพื่อเป็นการสร้างความเจริญรุ่งเรือง ความก้าวหน้า ของมนุษย์ในสังคมต่อไปและด้วยว่าวัฒนธรรมนั้นมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เพราะสังคมในพื้นที่นั้นไม่เหมือนกัน จึงก่อให้เกิดความแตกต่างของวัฒนธรรมและตัวของมนุษย์ (พระนิรุพงศ์ ภูมิปัญญา (จินดาวัน), 2566) วัฒนธรรมมีลักษณะ สำคัญ ได้แก่ 1. วัฒนธรรมแสดงถึงอัจฉริยภาพของมนุษย์เกี่ยวกับการดำรงชีวิต 2. วัฒนธรรมจัดเป็นองค์การและความ มีเอกภาพของสังคม และ 3. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือแสดงถึงความเหมือนและความแตกต่างของสังคม ประเภทของวัฒนธรรม แบ่งตามลักษณะของวัฒนธรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ สามารถแบ่งออกเป็น

วัตถุที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น เครื่องนุ่งห่มเครื่องมือเครื่องใช้ โบราณวัตถุ เป็นต้น และวัตถุที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น บ้านเรือน วัด วัง สิ่งก่อสร้างโบราณสถาน เป็นต้น และ 2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หากแบ่งตามการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้ คือ 2.1 วัฒนธรรมใหญ่-วัฒนธรรมย่อย 2.2 วัฒนธรรมหลวง-วัฒนธรรมราษฎร์ 2.3 วัฒนธรรมแบบทางการ-วัฒนธรรมพื้นบ้าน และ 2.4 วัฒนธรรมจذبบันทึก-วัฒนธรรม บอกเล่า (ชมพรรณ รักศรีทอง, 2567)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรม

การถ่ายทอดวัฒนธรรม หมายถึง เป็นการนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองเป็นกระบวนการที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการส่งผ่านองค์ความรู้ทั้งในด้านความคิดความเชื่อในด้านต่าง ๆ และสิ่งที่เป็นวัตถุหลายอย่างจนรุ่นลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการและโอกาสต่าง ๆ กับระบบสังคมที่ตัวเองได้เข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ อันเกิดจากการสังเกต การลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์ที่มนุษย์สั่งสมมาใช้ในการดำรงชีวิตและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรรและปรุงแต่งมาแล้ว เป็นความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ แล้วสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งพัฒนาขึ้นเป็นองค์ความรู้ ซึ่งระหว่างทางสืบทอดจะมีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ผสมผสานระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่ ทำให้เกิดความรู้ใหม่ทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อการพึ่งพาอาศัยหรือใช้ประโยชน์จากธรรมชาติในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น (ภคมน เจริญสุข, 2566)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

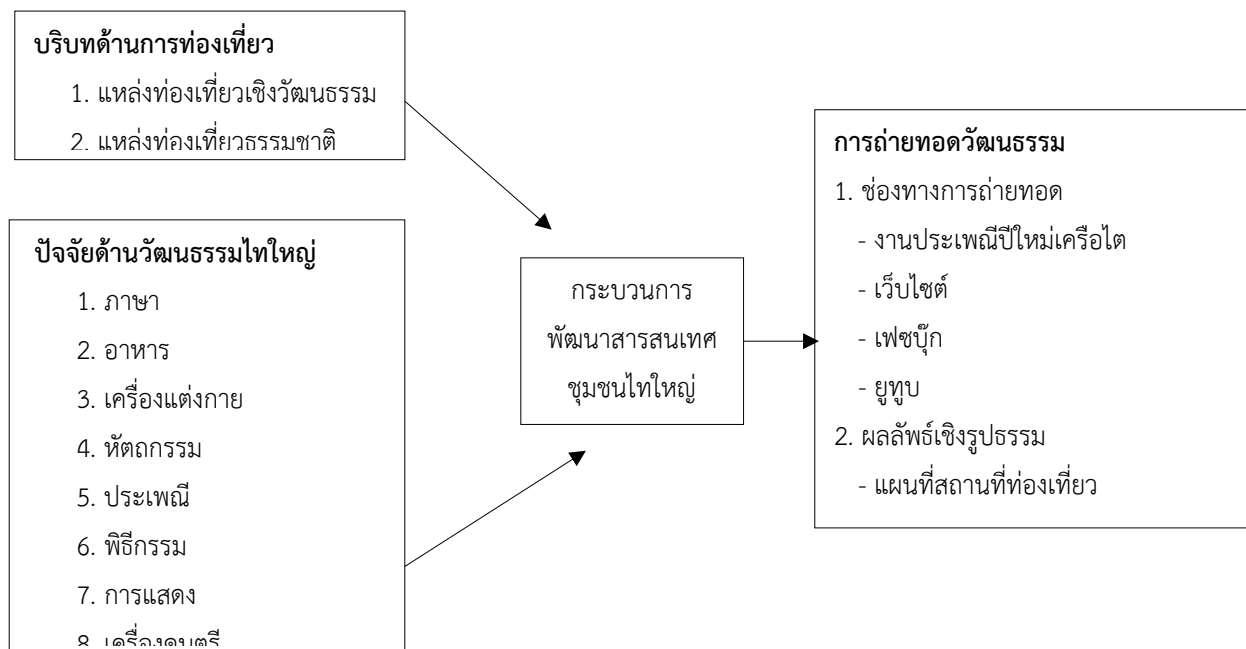
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจที่สำคัญ กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น วัฒนธรรมถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่เคยมีในท้องถิ่นของตน และเห็นได้ว่า วัฒนธรรมของท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทรัพยากร ในการดำเนินกิจการในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ทศพร มิตรวงศ์, 2560)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทย เมียนมาร์ คณะผู้วิจัย ได้ออกแบบกรอบแนวคิด โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. บริบทด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
2. ปัจจัยด้านวัฒนธรรมไทใหญ่ ได้แก่ วัฒนธรรมไทใหญ่ ใน 9 ด้าน คือ ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย หัตถกรรม ประเพณี พิธีกรรม การแสดง เครื่องดนตรี ความเชื่อ
3. กระบวนการพัฒนาสารสนเทศชุมชนไทใหญ่ ได้แก่ สารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคลิปวิดีโอ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
4. การถ่ายทอดวัฒนธรรมได้แก่ งานประเพณีปีใหม่เครือไต เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูป สถานที่ท่องเที่ยว สินค้า

ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยภาคสนาม (field research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนของการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความถูกต้องของวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชน พื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์
- ขั้นตอนที่ 2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- ขั้นตอนที่ 3 ถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด
- ขั้นตอนที่ 4 เพื่อพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและยกระดับรายได้ของผู้ประกอบการในชุมชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการวัดไทยวัฒนาราม ชมรมเครือไต เทศบาลท่าสายลวดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด สภาวัฒนธรรมอำเภอแม่สอด ประธานชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมไทใหญ่ กลุ่มแม่บ้านหมู่บ้านท่าอาจ โรงเรียนบ้านแม่ตาว โรงเรียนบ้านท่าอาจ ผู้ประกอบการตลาดริมเมย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ประกอบการร้านกาแฟ ผู้จำหน่ายของที่ระลึก ผู้ประกอบการที่พัก/โรงแรม/รีสอร์ท อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ตัวแทนจากคณะกรรมการวัดไทยวัฒนาราม ชมรมเครือไต สภาวัฒนธรรมอำเภอแม่สอด สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจังหวัดตาก ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ เทศบาล

ตำบลท่าสายลวด อบต.ท่าสายลวด รวมทั้งสิ้น 19 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในขั้นตอนที่ 4 ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการวัดไทยวัฒนาราม ชมรมเรือไต นักวิชาการด้านการออกแบบจำนวน 15 คน และกลุ่มผู้ประกอบการจำนวน 50 ร้านในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (focus group) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในขั้นตอนที่ 2 ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจำนวน 2 รูปแบบ คือ 1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (focus group Interview) การใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่ม focus group 2. การวิจัยภาคสนาม (field research) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเทป ภาพเคลื่อนไหว และแบบบันทึกการสำรวจ (การปิกหมุดพิกัดจุด)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในขั้นตอนที่ 3 ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (focus group Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในขั้นตอนที่ 4 ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม (focus group Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและความน่าเชื่อถือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence: IOC) ผลการประเมินพบว่าข้อคำถามมีค่า IOC มี IOC > 0.50 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ในการจัดการประชุมกลุ่ม เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล บุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 คนรวบรวมบันทึกสนทนากลุ่มและสรุปผลข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนที่ 2 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ในการจัดการประชุมกลุ่ม เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน โดยการสนทนากลุ่มให้มีความสอดคล้องกับเครื่องมือประเมินเมืองวัฒนธรรม คณะผู้วิจัยและทีมงานลงพื้นที่การสำรวจภาคสนามในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการใช้เครื่องมือในการบันทึกข้อมูล ดังนี้ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว และโทรศัพท์มือถือ (สำหรับการเก็บข้อมูล ประเภทรูปภาพ คลิปวิดีโอ)

การวิจัยในขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ โดยเก็บรวบรวมใช้วิธีการจัดประชุมสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมจำนวน 19 คน ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการเจาะประเด็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดและการเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

การวิจัยในขั้นตอนที่ 4 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม จำนวน 65 คน การสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลเอกสารเพื่อค้นหาพัฒนาสินค้าวัฒนธรรมที่แสดงอัตลักษณ์ไทใหญ่จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตสินค้าวัฒนธรรมในพื้นที่เขตตำบลท่าสายลวด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรม ในประเด็นหลัก 9 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านอาหาร ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านหัตถกรรม ด้านประเพณีด้านพิธีกรรม ด้านการแสดง ด้านเครื่องดนตรี และด้านความเชื่อ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวการวิจัย การสนทนากลุ่ม ใช้วิธี

การวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยภาคสนาม (field research) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำเสนอเป็นตารางและสารสนเทศ คลิปวิดีโอ แผนที่การท่องเที่ยววัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ผ่าน 5 ช่องทาง ดังนี้ 1. งานประเพณีปีใหม่เครือไต 2. เว็บไซต์ 3. เฟซบุ๊ก 4. ยูทูบ และ 5. แผนที่วัฒนธรรม โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางช่องทาง 5 ช่องทาง

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน โดยวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทย เมียนมาร์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชน พื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์ ใน 9 ด้าน คือ วัฒนธรรม ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย หัตถกรรม ประเพณี พิธีกรรม การแสดง เครื่องดนตรี และความเชื่อ ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของวัฒนธรรมไทใหญ่สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านภาษา ภาษาไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์ ของชุมชนไทใหญ่ตำบลท่าสายลวด มีลักษณะของการใช้ภาษาที่มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกับภาษาไทใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยและเนื่องจากชุมชนไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าสายลวด มีอาณาเขตติดกับประเทศเมียนมาร์ จึงทำให้มีการยืมคำศัพท์ของภาษาเมียนมาร์มาใช้ปนกับภาษาไทใหญ่จึงเกิดเป็นการผสมผสานทางภาษา ในส่วนของคำศัพท์สรรพนามและครอบครัว มีการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับการบอกสี รวมถึงบทสนทนาเบื้องต้น พบว่าเป็นคำที่ออกเสียงเหมือนกันที่มีลักษณะความคล้ายคลึงกันที่ใช้กันในภาคเหนือ และชุมชนชาวไทใหญ่ ตำบลท่าสายลวดยังคงใช้ภาษาไทใหญ่ในการสื่อสารกันในพื้นที่ส่วนของคำศัพท์ตัวเลขจะเป็นคำที่ออกเสียงเหมือนกัน และเหมือนภาษาไทยมีเพียงหน่วยนับหลักร้อย ที่ภาษาไทใหญ่ของตำบลท่าสายลวดที่แตกต่างออกไปสำหรับคำศัพท์ที่เกี่ยวกับวันและเดือน ใช้เหมือนกันกับพื้นที่ภาคเหนือ แต่มีข้อสังเกตว่าการใช้คำเกี่ยวกับวันของชุมชนไทใหญ่ ตำบลท่าสายลวด จะนิยมใช้เป็นภาษาพม่า ลักษณะการใช้ภาษาไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์ ตำบลท่าสายลวด พบว่า กลุ่มผู้ใช้ภาษาไทใหญ่ในการสนทนาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่สื่อสารกันเองและการสื่อสารโดยใช้ภาษาพม่าควบคู่กัน และจากการที่ไม่ได้มีการใช้ภาษาไทใหญ่สื่อสารกันอย่างเป็นประจำ ส่งผลให้สืบทอดคำศัพท์บางคำจึงทำให้จำนวนคำศัพท์ภาษาไทใหญ่มีจำนวนน้อยลง

1.2 ด้านอาหาร อาหารไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์ ชุมชนไทใหญ่ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีอาหารประจำชาติพันธุ์ไทใหญ่ ดังนี้ ได้แก่ ข้าวหยากรู้ ข้าวถั่วมะเน แสงเผ่ ฮาละหว่า ข้าวมูลจ็อกข้าวมูล ห่อขนมข้าวต้มกล้วย ข้าวมูลมะฐาน ข้าวมูลเม็ดหมากกลาง ข้าวมูลไคย ขนมดอกจำเจียก (เซราพู) ข้าวมูลเกอ จำส่านโต๊ะ จำส่านแซดนะมโย แกงฮังเล ข้าวสั้ม น้ำพริกสือก หมูปอง ยาโปตี เหน้งโก้ เป็นต้น ซึ่งพบว่าอาหารบางชนิดไม่สามารถหาซื้อรับประทานได้ในชีวิตประจำวันโดยจะพบเฉพาะในงานประเพณีหรืองานพิธีกรรมสำคัญ ๆ เท่านั้น เช่น ข้าวหยากรู้ ข้าวถั่วมะเน

1.3 ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องแต่งกายแบบของผู้ชายแต่งกายแบบปกติประจำวันสวมใส่กางเกงเล ผ้ามัดเอว เสื้อจิ้นคอตังแขนยาวกระดุมขด บ้างก็สวมใส่เสื้อแล้วอยู่บ้าน สีสนของชุดจะเป็นสีเปลือกไม้ เทา น้ำตาล ดำ เครื่องแต่งกายแบบของผู้ชายในงานพิธีการ จะสวมใส่สีสนสดใส ผ้าคาดเอวสะพายถุงย่าม สวมหมวกมีปีก 1 ส่วนของผู้หญิงแต่งกายแบบปกติประจำวันจะสวมเสื้อป้ายหน้า ความยาวแขนส่วนใหญ่จะเน้นเป็น 3 ส่วน กระดุม 5 เม็ด (ทำด้วยผ้าของชุดที่สวมใส่

และหากมีฐานะ จะนำเครื่องประดับเพชร พลอย ทอง มาประดับทำเป็นกระดุม) และนุ่งผ้าถุงลายบัวคว่ำ บัวหงาย และลายของพม่าสำหรับในงานพิธีการจะสวมใส่หมวกมีปีก 2 ปีก สีของชุดเป็นสีพื้นไม่มีลวดลาย สีที่นิยม สีเปลือกไม้ ครีမ် เขียว เน้นสีแดงทั้งชุด เป็นชุดที่มีสีสัน ส่วนการป้ายของเสียจะป้ายซ้ายหรือป้ายขวา จะขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคล และพบว่า ชุมชนชาวไทยใหญ่ในพื้นที่ไม่มีการทอดผ้าลายอัตลักษณ์ของตนเองและมีการผสมผสานการแต่งกายโดยมีการนำชุดของชาติพันธุ์ชาวเมียนมาร์มาสวมใส่ร่วมด้วย

1.4 ด้านหัตถกรรม ไทยใหญ่ในตำบลท่าสายลวด มีหัตถกรรมดังนี้ คือ ตุง แผ่นทองเหลืองแกะสลัก ต้นไม้หยกโคมและหมวกกูป ซึ่งมี 2 ประเภท คือ โคมไฟ โคมลอย พบว่า การผลิตแผ่นทองเหลืองแกะสลัก และหมวกกูป ผู้เชี่ยวชาญในการผลิตมีน้อย ส่วน ตุง ต้นไม้หยกและโคม ยังสามารถพบได้ทั่วไป

1.5 ด้านประเพณี ประเพณีตามเทศกาล หรือประเพณี 12 เดือน เป็นประเพณีที่กำหนดไว้ตามเดือนในปฏิทินจันทรคติ ดังนี้ เดือนธันวาคม (เหลินเจ้ง) มีประเพณีปีใหม่เครือไต่ (ปีเหมา) เดือนมกราคม (เหลินก่า) ไม่มีงานประเพณี แต่เป็นช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เดือนกุมภาพันธ์ (เหลินสาม) ประเพณีปอยเหลินสามมน หลู่ข้าวหม่าว เดือนมีนาคม (เหลินสี่) ประเพณีหลู่ข้าวยาฏู ถ่มมะแน เดือนเมษายน (เหลินห้า) ประเพณีสงกรานต์ และประเพณีปอยสา่งลอง เดือนพฤษภาคม (เหลินหก) และเดือนมิถุนายน (เหลินเจ็ด) ไม่มีประเพณี แต่เป็นช่วงทำไร่ ทำนา เดือนกรกฎาคม (เหลินแปด) ประเพณีกำศีลชอกแต่ ประเพณีล่ออุ้ตตะก่า เดือนสิงหาคม (เหลินเก้า) ประเพณีกำศีลชอกแต่ เดือนกันยายน (เหลินสิบ) ประเพณีกำศีลชอกแต่ เดือนตุลาคม (เหลินสิบเอ็ด) ประเพณีปอยออกหว่าพาราลงเมิง ประเพณีซอมโก่จา ประเพณีต่างซอมต่อโหล่ง เดือนพฤศจิกายน (เหลินสิบสอง) ประเพณีหลู่สา่งกาน ประเพณีล่อยกระทง ประเพณีมะโตปีนากาน จากการศึกษาพบว่า มีเพียงบางประเพณีเท่านั้นที่ชุมชนให้ความสำคัญเป็นพิเศษและจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่เครือไต่ (ปีเหมา) ประเพณีล่ออุ้ตตะก่า และประเพณีปอยออกหว่าพาราลงเมิง ส่วนประเพณีปอยสา่งลองนั้นนับเป็นประเพณีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน ซึ่งจากเดิมที่เคยจัดเป็นประจำทุกปี ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานเป็นทุก 4 ปี หรือขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการวัด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น จำนวนผู้พบ และงบประมาณ เป็นต้น

1.6 ด้านพิธีกรรม การประกอบพิธีกรรมของชาวไทยใหญ่ ประกอบด้วย พิธีลงส่อกโกแห่ง พิธีการไหว้ครูหมอโต พิธีดำข้าวปลูก พิธีกว่นข้าวยาฏู ข้าวถ่มมะแน พิธีกานตอ พิธีหลู่เซติ พิธีอุปสมบท พิธีชอนน้ำต้นไม้หย่อง พิธีล่อ อุ้ตตะก่า พิธีหลู่หมอกเข้าหว่า พิธีหลู่สา่งกานเข้าหว่า พิธีหลู่เต้นเข้าหว่า พิธีหลู่เต้นโบหรือหลู่เตนเหง พิธีเน็กปานเซ จากการศึกษาพบว่า พิธีกรรมส่วนใหญ่จะเป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและการนับถือบรรพบุรุษ

1.7 ด้านการแสดง การแสดงของชาวไทยใหญ่ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีดังนี้ การแสดงรำกั้งกะหล่า การแสดงรำก้าไต ก้าโต ก้าลาย จากการศึกษาพบว่า การแสดงของชาวไทยใหญ่ในอดีตจะจัดแสดงเฉพาะงานประเพณีปอยออกหว่าพาราลงเมิงเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำชุดการแสดงมาจัดโชว์ในงานพิธีต่าง ๆ มากขึ้น

1.8 ด้านเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ในงานต่าง ๆ ของชาวไทยใหญ่ ในตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มี กลองกันยาว (ก่องปู่เจ) ฆ้อง 7 ลูก และฉาบ จากการศึกษาพบว่า ในการประกอบพิธีกรรมหรือการแสดงต่าง ๆ มักจะมีการใช้เครื่องดนตรีผสมสามกับเครื่องดนตรีพม่าด้วย ซึ่งจะมีความแตกต่างจากชาวไทยใหญ่ในพื้นที่อื่น

1.9 ด้านความเชื่อ ชาวไทยใหญ่ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีความเชื่อที่สำคัญ คือความเชื่อเรื่องการนับถือพระพุทธรูปเจ้าสูงสุด สิ่งศักดิ์สิทธิ์รักษาหมู่บ้าน (เจ้าบ้านเจ้าเมือง) กำนตอผู้สูงอายุ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่การทำบุญและการเข้าร่วมพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยใหญ่ จะมีความเชื่อว่ามีเมื่อทำแล้วหรือเข้าร่วมจะได้บุญกุศล มีสิ่งดีงาม มีความสุข ประสบผลสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองให้กับตนเองและครอบครัว เป็นสิริมงคล

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้แก่ แผนที่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลท่าสายลวด และข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วย วัดไทยพัฒนาราม วัดพระธาตุตอดยหินแก้ว ธุดงค์สถานพัฒนาจิต วัดป่าถ้าผาธรรม พุทธสถานมawangค์ดำ วัดคอกช้างเผือก วัดท่าอาจ วัดท่าสายโทรเลข วัดไตรรัตนาราม และวัดอมราวดี

3. การถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ ของตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีจำนวน 5 ช่องทาง คือ 1. งานประเพณีปีใหม่เครือไต 2. เว็บไซต์ (www.kpru.ac.th) 3. เพชบุรีเพชชมรมเครือไตท่าสายลวด 4. ยูทูบ (ช่อง comtms) และ 5. แผนที่วัฒนธรรม ณ วัดไทยพัฒนาราม จากการดำเนินงานวิจัยพบว่า มีผู้ใช้งานประเพณีปีใหม่เครือไต ณ วัดไทยพัฒนาราม มีจำนวนประมาณ 1,500 คน (ข้อมูลจากภาพถ่ายและวิดีโอบรรยากาศภายในงาน) และการรับชมจาก การถ่ายทอดสดผ่านเพชบุรีเพชชมรมเครือไตท่าสายลวด จำนวนการเข้าชม 9.3 พันครั้ง

4. พัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและยกระดับรายได้ของผู้ประกอบการในชุมชน สรุปผลข้อมูลวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นชนเผ่าไทใหญ่ได้สินค้าที่ทางชุมชนสนใจ ดังนี้ 1. กลองยาว 2. โคม 3. ผ้าโพกหัว ข้อเสนอในการผลิตสินค้า ที่ชุมชนคัดเลือกในการดำเนินการ คือ ผ้าโพกหัว โดยจัดทำเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ เข็มกลัด และพวงกุญแจรูปผ้าโพกหัว

การอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลวิทยุวัฒนธรรมไทใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนไทยเมียนมาร์ จากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลวัฒนธรรมไทใหญ่ในพื้นที่จำนวน 9 ด้าน คือ 1. ด้านภาษา 2. ด้านอาหาร 3. ด้านเครื่องแต่งกาย 4. ด้านหัตถกรรม 5. ด้านประเพณี 6. ด้านพิธีกรรม 7. ด้านการแสดง 8. ด้านเครื่องดนตรี และ 9. ด้านความเชื่อ จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1. ด้านภาษาชุมชนไทใหญ่ตำบลท่าสายลวด มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันของคำศัพท์ที่ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือ มีการนำคำศัพท์ของภาษาเมียนมาร์มาใช้ผสมผสานจนเกิดเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การสนทนาส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ สำหรับคนรุ่นใหม่ไม่ได้มีการใช้ในการสื่อสารเป็นประจำจึงทำให้คำศัพท์บางคำถูกลืมเลือน ไปจนถึงขั้นไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ 2. ด้านอาหารที่มีลักษณะเด่นเป็นอัตลักษณ์ชาวไทใหญ่ เช่น ข้าวหยากรู้ ข้าวถั่วมะเน แสงเผ่าละหว่า จ่าสานโตะ จ่าสานแซดนะมโย แกงฮังเล ข้าวสั้ม หมูปอง น้ำพริกสีก 3. ด้านเครื่องแต่งกาย ที่ลักษณะเด่นชัดเจนที่สุดคือ การสวมใส่หมวกมีปีก ซึ่งผู้ชายจะมี 1 ปีก ส่วนผู้หญิงจะมี 2 ปีก 4. หัตถกรรมชาวไทใหญ่ที่เด่นชัด คือ ตุ้ง แผ่นทองเหลืองแกะสลัก โคม หมวกกูป 5. ด้านประเพณี ประเพณี 12 เดือน เป็นประเพณีที่กำหนดไว้ตามเดือนในปฏิทินจันทรคติ ประเพณีที่มีการจัดงานที่ยิ่งใหญ่เป็นประจำทุกปีและมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมาก เช่น ประเพณีปอยออกหว่าพาราลงเมิงและประเพณีปีเหม่าเครือไต 6. ด้านพิธีกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับการถวายของและทำบุญเข้าวัด 7. ด้านการแสดง จะมีการรำกึ่งกะหล่า ก้าไต ก้าโต และก้าลาย 8. ด้านเครื่องดนตรี มีเครื่องดนตรีเพียงไม่กี่ชิ้น เช่น กลองกันยาว (ก้องปู่เจ) ฆ้อง 7 ลูก และฉาบ และ 9. ด้านความเชื่อโดยหลักแล้วชาวไทใหญ่ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด มีความเชื่อเรื่องการนับถือพระพุทธรูปเจ้าสูงสุด และการทำบุญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทกานต์ สิทธิราช และคณะ (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสืบทอดและดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่ปรากฏในภาษิตไทใหญ่ ผลการศึกษา พบว่า อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ไทใหญ่ปรากฏในภาษิตไทใหญ่จำนวน 177 บท แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1. ภาษาถ้อยคำ 2. ประเพณีและความเชื่อ 3. สถาปัตยกรรม 4. ศิลปะพื้นบ้าน และ 5. อาชีพ ส่วนวิธีการสืบทอดอัตลักษณ์ของชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 7 วิธี ส่วนการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ไทใหญ่ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ วัตถุอัตลักษณ์ เช่น จอง (วัดไทใหญ่) และวิถีอัตลักษณ์ เช่น ลีเกไต (ภาษา) ข้าวปัก โถเน่า (อาหาร) โคะไต (เครื่องแต่งกาย) กูป (หมวก) การหลู การปอย (ประเพณีงานรื่นเริง) ถ่อมลิก (การพึ่งธรรมชาติ) ก้าลาย ก้าโต เห็ดความ

(ศิลปะการแสดง) และกอง มง (เครื่องดนตรี) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสืบทอดและการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ไทใหญ่ เป็นไปอย่างยั่งยืน คือ การมีความเชื่อเกี่ยวกับศาสนากำกับการมีพื้นที่ทางสังคมเพื่อแสดงตัวตนและการนำเสนอตัวตน ผ่านนโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศธร สุธรรม (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสืบทอดอัตลักษณ์การตีกลองกันยาวของแรงงานชาวไทใหญ่จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่าชุมชนชาวไทใหญ่ จังหวัดระยองก่อตั้งขึ้นโดยชาวไทใหญ่จากภูมิลำเนาเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อสร้างความเป็นพลวัตด้วยกิจกรรม ทางสังคม โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่ผสมผสานกับสังคมท้องถิ่นอย่างกลมกลืน วงกลองกันยาวเป็นวงดนตรีที่มี ความเป็นสิริมงคล ใช้ในงานบุญประเพณีและกิจกรรมทางสังคม

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการจัดทำ สารสนเทศ ดังนี้ 1. แผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 2. ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 10 แห่ง จัดทำเป็นคลิปวิดีโอ ยูทูบ จากสารสนเทศที่ได้จัดทำนี้สามารถนำไปเป็น แนวทางใน การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์แก่ตำบลท่าสายลวด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและพื้นที่อื่น ๆ รวมถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวผลักดันเศรษฐกิจในสังคมพหุวัฒนธรรมได้มีการพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของสาวท ไพศาลศิริทรัพย์ และคณะ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลแม่กาษา แม่ปะ ท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผลการทบทวนศักยภาพการจัดการ CBT และ กำหนดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลแม่กาษา แม่ปะ และท่าสายลวด พบว่า เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมชายแดน มีประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทใหญ่และล้านนา โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ 3 ประเด็น คือ 1. เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมชายแดน 2. มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ 3. เป็นชุมชนจัดการตนเองด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการปรับตัวต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

3. การถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผ่านช่องทาง 5 ช่องทาง คือ 1. งานประเพณีปีใหม่เครือไต 2. เว็บไซต์ (www.kpru.ac.th) 3. เพจบุ๊กเพจชมรมเครือไต ท่าสายลวด 4. ยูทูบ (ช่อง comtms) และ 5. แผนที่วัฒนธรรม ณ วัดไทยพัฒนาราม พบว่า มีผู้สนใจในการรับชมการถ่ายทอด เผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก ช่องทางการถ่ายทอดและเผยแพร่ทั้ง 5 ช่องทางเป็นการประชาสัมพันธ์ ความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทใหญ่ของตำบลท่าสายลวด ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระหว่าง ประเทศ เพื่อรักษาวัฒนธรรมของไทใหญ่ให้ยังคงอยู่ไม่เลือนหายและสามารถอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ได้ต่อไป อย่างยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสร้อย พวงดี และสุรศักดิ์ จานงค์สาร (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษา การถ่ายทอดวัฒนธรรมไทใหญ่ในประเทศไทยผ่านบทเพลง กรณีศึกษานายทวีศักดิ์ หน่อคำ ผลการศึกษาพบว่า คนไทใหญ่ ในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้ถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ผ่านบทเพลง 6 บทเพลง ได้แก่ เพลงทาสี เพลงถั่วเน่า เพลงจีสอง เพลงหยอบหย่อน เพลงตะรอมปากเป่า และเพลงล่องโค่ง ทั้ง 6 บทเพลงพยายามนำเสนอใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโอกาสที่ดีในการประกอบอาชีพ ด้านอาหารประจำชาติพันธุ์ และด้านความเป็นชาติพันธุ์ไทใหญ่ คำนึงความเชื่อ และสร้างสำนึกรักในความเป็นชาติให้กับคนไทใหญ่ที่อยู่ในประเทศไทยมิให้หลงลืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเพื่อรักษา วัฒนธรรมของไทใหญ่ให้สามารถคงอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมไทยได้

4. พัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและยกระดับรายได้ ของผู้ประกอบการในชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจอันแสดงถึงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นชนเผ่าไทใหญ่ ที่ทางชุมชนสนใจ คือ ผ้าโพกหัว (มอห่อ) โดยจัดทำเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ คือ เข็มกลัด และพวงกุญแจรูปผ้าโพกหัว (มอห่อ) เพื่อส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ ไทใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและยังคงอยู่ ซึ่งแนวทางการสร้างการรับรู้ในวงกว้างดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการกลยุทธ์

การตลาดและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้ สอดรับกับข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการศึกษาของสุรัชย์ ศรีนรจันทร์ และจิรวัฒน์ รักชาติ (2569) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารและส่วนประสมการตลาดงานหัตถศิลป์สินค้าต้องลายไทใหญ่ โดยได้เสนอแนวทางว่า ควรขยายช่องทางการจัดจำหน่ายให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในตลาดสมัยใหม่มากขึ้น วางจำหน่ายในร้านค้าหัตถกรรมและของที่ระลึกในเมืองใหญ่ภายนอกจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายสินค้าและสร้างโอกาสการเข้าถึงสินค้า พัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดด้วยการสร้างเรื่องราว อีกทั้งการใช้บุคคล ที่มีอิทธิพลในสังคมออนไลน์เพื่อช่วยโปรโมตผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผู้ที่สนใจในด้านศิลปะและวัฒนธรรม และสร้างชุมชนลูกค้าทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเข็มกลัดและพวงกุญแจรูปผ้าโพกหัว (มอห) ของงานวิจัยนี้สามารถนำแนวทางการจัดการตลาดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับรายได้ของผู้ประกอบการในชุมชน โดยการเปลี่ยนทุนวัฒนธรรมไทใหญ่ที่จับต้องได้ยาก ให้กลายเป็นสินค้าของที่ระลึกที่มีขนาดพกพาตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคสมัยใหม่ สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและยังเป็นเครื่องมือสื่อสารเชิงรุกที่ช่วยอนุรักษ์และส่งต่อเรื่องราวอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่สู่สังคมในวงกว้างได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่

1. การถ่ายทอดวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดน การถ่ายทอดวัฒนธรรมไทใหญ่ไม่ได้ดำเนินผ่านช่องทางดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการถ่ายทอดแบบดั้งเดิม (ประเพณี พิธีกรรม ชุมชน) การถ่ายทอดผ่านพื้นที่สาธารณะ (แหล่งท่องเที่ยว) การถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัล (เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ) การถ่ายทอดผ่านสินค้าเชิงวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการถ่ายทอดวัฒนธรรมแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลร่วมสมัย
2. การยืนยันและจัดระบบองค์ประกอบอัตลักษณ์ไทใหญ่ในบริบทพหุวัฒนธรรม งานวิจัยได้ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบวัฒนธรรมไทใหญ่ในพื้นที่ชายแดนจำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย หัตถกรรม ประเพณี พิธีกรรม การแสดง เครื่องดนตรี ความเชื่อ การแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์เหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ได้แม้จะมีการปรับตัวและผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นในสังคมพหุวัฒนธรรม
3. แนวทางการพัฒนาสารสนเทศวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ แผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คลิปวิดีโอแหล่งท่องเที่ยว ฐานข้อมูลวัฒนธรรมชุมชน การใช้สื่อออนไลน์เผยแพร่ความรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกลไกอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมควบคู่กับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนชายแดน
4. การสร้างมูลค่าเศรษฐกิจจากอัตลักษณ์วัฒนธรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม เข็มกลัด พวงกุญแจ สะท้อนให้เห็นกระบวนการเปลี่ยน “ทุนทางวัฒนธรรม” ให้เป็น “ทุนทางเศรษฐกิจ” โดยไม่ทำลายอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชน รูปแบบการพัฒนาสินค้าวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ชุมชนมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในพื้นที่สามารถนำสารสนเทศใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการนำไปพัฒนาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่
- 1.2 หน่วยงานราชการต่าง ๆ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่แสดงอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทใหญ่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมไทใหญ่เชิงสร้างสรรค์ชายแดนไทย- เมียนมาร์
- 2.2 ควรพัฒนาสารสนเทศและช่องทางการถ่ายทอดเผยแพร่วัฒนธรรมไทใหญ่ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- 2.3 ควรทำการศึกษาและพัฒนาการส่งเสริมด้านการตลาดผลิตภัณฑ์สินค้าอัตลักษณ์ชาวไทใหญ่ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณในโครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กิจกรรมการส่งเสริมงานวิจัยด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ 2567

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานประจำปี 2566. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จันทกานต์ สิริราช, ธนพร หมูคำ, ศรีวิไล พลมณี และประเทือง ทินรัตน์. (2564). การดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 40(1), 23-48.
- ชมพรรณ รักศรีทอง. (2567). *ประเภทของวัฒนธรรม*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2568 จาก <https://culturio.sac.or.th/content/1888>
- ณัฐณารณ์ เอกนราจินดาวรรณ, คำเกิง อัสวสุนทรางกูร และศุภวรรณ ทองแท้. (2565). การพัฒนาศักยภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของจังหวัดตาก พ.ศ. 2566-2570 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 5(2), 222-236.
- ทศพร มิตรวงศ์. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบางน้ำผึ้งจังหวัดสมุทรปราการ. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- พงศธร สุธรรม. (2563). การสืบทอดอัตลักษณ์การตีกลองกันยาวของแรงงานชาวไทใหญ่ในจังหวัดระยอง. *วารสารดนตรีและการแสดง*, 6(1), 103-121.
- พระณัฐพงศ์ ภูริปัญญา (จันดาวัน). *การส่งเสริมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนในตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหามงคลกานต์ จิตธมโม และอาภรณ์รัตน์ เลิศไพบรود. (2563). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 5(3), 315-324.
- ภคมน เจริญสุข. (2566). *แผนที่ภูมิปัญญาด้านการแพทย์พื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในล้านนา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรธัญ พวกดี และสุรศักดิ์ จานงค์สาร. (2564). การศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทใหญ่ในประเทศไทยผ่านบทเพลง: กรณีศึกษานายทวีศักดิ์ หน่อคำ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 13(1), 91-107.
- สวาท ไพศาลศิริทรัพย์ และคณะ. (2565). การพัฒนาระบบบริหารโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลแม่กาษา แม่ปะ และท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 9(4), 18-35.

สุรัชย์ ศรีนรินทร์ และจิรวัดน์ รักชาติ. (2569). กระบวนการสื่อสารและส่วนประสมการตลาดงานหัตถศิลป์สินค้าต้องลายไทใหญ่. วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน, 4(1), 173-186.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. สำนักนายกรัฐมนตรี.

อนุรักษ์ พันธุ์รัตน์. (2541). แม่สอดหนึ่งร้อยปี. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอแม่สอด โรงเรียนสรรพวิทยาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2561). ภาษาและวัฒนธรรมไทใหญ่ภูมิภาคเหนือตอนล่าง ความอยู่รอดในยุค “ประเทศไทย 4.0”. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 11(2), 111-123.